Písemná SZZK ze Správního práva

22. 5. 2026

O stánku na levné špásy

Pan P. od svého mládí snil o tom, že se stane úspěšným podnikatelem. Jeho podnikatelský záměr dozrál v přesvědčení, že „tím pravým" bude zakázková výroba individuálně přizpůsobených obalů na mobilní telefony a jejich příslušenství a výroba různých ozdobných přívěsků a podobných „špásů" pomocí 3D tisku. Práce s 3D tiskárnou byla jedním z jeho koníčků.

Podnikající fyzickou osobou se Pan P. stal na základě živnostenského oprávnění k ohlašovací živnosti volné ke dni (x). Do živnostenského rejstříku byl vznik živnostenského oprávnění živnostenským úřadem zapsán dne (x+4).

Dne (x+18) byla panu P. doručena do vlastních rukou poštovní zásilka obsahující písemnost s přístupovými údaji k datové schránce podnikající fyzické osoby. Pan P. tuto zásilku neotevřel, nejspíš omylem ji založil do zásuvky, v níž uchovával starší dopisy, a prostě na ni zapomněl.

Pan P. byl tak trochu romantik a umínil si, že bude podnikat po vzoru několika celosvětově známých osobností, které začínaly kariéru tak říkajíc „doma v garáži". Zaujal ho inzerát společnosti L., s. r. o., s nabídkou „levných stánků" tvořených jedním modulárním kontejnerem nebo sestavou dvou až tří modulárních kontejnerů. To odpovídalo jeho představě o zřízení provozovny (skromné dílny a odděleného prostoru pro styk se zákazníky). Příznivá byla jak velice krátká dodací lhůta, tak nízká cena. V inzerátu si kromě toho všiml sdělení: „*Je to jednoduché: My přivezeme a smontujeme. … Vy nebudete potřebovat k umístění a zprovoznění našeho stánku vůbec žádné povolení!*"

Pan P. si objednal dva propojené modulární kontejnery o celkovém půdorysu 32 m^2 a o výšce 310 cm, které nechal umístit na nezpevněnou plochu na svém pozemku v těsné blízkosti svého rodinného domu ve městě M., které je obcí s rozšířenou působností. Zamýšlel stánek otevřít „na zkoušku" minimálně po dobu jednoho roku, „aby se vědělo", zda se mu takové podnikání vyplatí. K umístění stánku došlo dne (x+32). Pan P. na stánek připevnil štít s dobře viditelným nápisem „Levné špásy" a ihned se s chutí pustil „do díla".

Dne (x+114) se pan P. setkal v jedné místní restauraci se svým kamarádem ze školních let panem T., který je rovněž od nedávna podnikající fyzickou osobou. Kromě jiného si vyměňovali i své dojmy z podnikání. Přitom se pan T. pana P. zeptal, zda má dobré zkušenosti s komunikací prostřednictvím datové schránky. Pan P. mu odpověděl, že datovou schránku vůbec nepoužívá, že je odjakživa zvyklý vše vyřizovat „v papírové formě" a přidal ještě obavu z toho, že kdyby ji používat začal, musel by za její zřízení zaplatit. Na to mu pan T. řekl, že dělá velkou chybu a že mu to dokonce může způsobit nepříjemnosti.

Hned následující den [= (x+115)] pan P. vyhledal v zásuvce založenou zásilku a po seznámení se s jejím obsahem se do datové schránky ještě téhož dne přihlásil. Zjistil, že do datové schránky byl dodán dne (x+62) dokument nadepsaný „Oznámení o zahájení správního řízení o nařízení odstranění stavby". Toto oznámení bylo vydáno příslušným stavebním úřadem (Městským úřadem v M.) a týkalo se „nepovolené stavby" identifikované jako výše uvedený stánek. Oznámení obsahovalo všechny zákonem stanovené náležitosti.

Pan P. se dne (x+117) dostavil do podatelny Městského úřadu v M. a odevzdal tam podání nadepsané jako „Odvolání proti odstranění stánku“, v němž
- uvedl, že jeho stánek určitě „nevyžadoval žádné povolení“, protože není stavbou ve smyslu stavebního zákona, neboť není spojený pevným základem se zemí, a že o nepotřebnosti povolení kromě toho svědčí i informace, kterou získal od výrobce stánku společnosti L., s. r. o.,

- podivil se nad skutečností, že mu stavební úřad dokument doručil prostřednictvím datové schránky, která „přece nebyla dne (x+62) zpřístupněna, protože jsem se do ní poprvé přihlásil až dne (x+115)“, o určení neúčinnosti doručení však nepožádal.

Stavební úřad (Městský úřad v M.) předal dne (x+123) uvedené podání pana P. odvolacímu správnímu orgánu s tím, aby „odvolání zamítl, protože je opožděné“.

Otázky řešte za použití právních předpisů ve znění platném a účinném k 1. 1. 2026. Současně vycházejte z předpokladu, že tyto právní předpisy byly platné a účinné po celou dobu, kdy v zadání popsané děje probíhaly. V odpovědích na položené otázky argumentujte právní úpravou a vždy odkažte na konkrétní paragraf, odstavec, příp. písmeno právního předpisu.

Otázky:

1. Městský úřad v M. vystupuje v příběhu jako stavební úřad. Z hlediska teoretického třídění organizačních forem správních orgánů se v tomto případě jedná o:

A) Organizační složku státu s vlastní právní subjektivitou, která vykonává specializovanou státní správu v režimu dekoncentrace.
B) Orgán územně samosprávného celku, který vykonává přenesenou působnost.
C) Orgán územně samosprávného celku, který vykonává samostatnou působnost.

2. Kdy počíná běžet promlčecí doba u trvajícího přestupku?

A) Promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu.
B) Promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy pachatel protiprávní stav vyvolal.
C) Promlčecí doba počíná běžet okamžikem, kdy se správní orgán o spáchání přestupku dozvěděl, avšak ještě předtím, než v dané věci zahájil správní řízení.

3. Pokud by panu P. bylo pravomocně nařízeno odstranění stánku a on tuto povinnost v určené lhůtě dobrovolně nesplnil, jakým exekučním prostředkem může správní orgán splnění povinnosti podle správního řádu vynutit?

A) Výhradně ukládáním donucovacích pokut až do momentu, kdy povinný stavbu sám dobrovolně odstraní.
B) Exekucí na majetek povinného prostřednictvím exekučního příkazu k prodeji pozemku, na kterém stánek stojí.
C) Náhradním výkonem, kdy správní orgán pověří provedením prací (odstraněním stánku) třetí osobu na náklady a riziko pana P.

4. Uveďte, který správní orgán zřizuje a spravuje datové schránky a zda je oprávněná obava pana P. týkající se nutnosti za její zřízení zaplatit.

5. Proč je stánek uvedený v zadání, který není spojený se zemí pevným základem stavbou ve smyslu stavebního zákona?

6. Je k umístění a zprovoznění stánku uvedeného v zdání zapotřebí nějaké povolení stavebního úřadu?

7. Posuďte pravdivost tvrzení pana P., že jeho datová schránka nebyla dne (x+62) zpřístupněna, protože se do ní do té doby nepřihlásil?

8. Mohl pan P. v době, kdy se seznámil s oznámením o zahájení správního řízení o nařízení odstranění nepovolené stavby úspěšně usilovat o její legalizaci?

9. Posuďte správnost postupu, jímž stavební úřad (Městský úřad v M.) reagoval na podání pana P. ze dne (x+117).

10. Dopustil se pan P. nějakého přestupku a jestliže ano, mohl by úspěšně uplatnit liberační důvod spočívající v tom, že se řídil informací získanou od výrobce stánku společnosti L., s. r. o.?

Vzorové řešení:

ad 1)
B

ad 2)
A

ad 3)
C

ad 4)
Podle § 2 odst. 2 ZEÚAK datové schránky zřizuje a spravuje Digitální a informační agentura. Obava pana P. týkající se nutnosti zaplatit za zřízení datové schránky je neoprávněná, neboť datová schránka podnikající fyzické osoby se podle § 4 odst. 1 ZEÚAK zákona zřizuje bezplatně.

ad 5)
Podle § 5 odst. 1 StavZ se stavbou rozumí stavební dílo, které vzniká stavební nebo montážní činností ze stavebních výrobků, materiálů nebo konstrukcí za účelem užívání na určitém místě; toto ustanovení požadavek pevného spojení se zemí neobsahuje. Za stavbu se považuje také výrobek plnící funkci stavby; ze zadání vyplývá, že stánek je sestaven z výrobků plnících funkci stavby.

ad 6)
Umístění stánku podléhá povolení záměru. Podle § 171 StavZ podléhají povolení záměru všechny stavby kromě staveb drobných; stánek uvedený v zadání není drobnou stavbou; splňuje sice některé předpoklady stanovené v Příloze č. 1 písm. a) bodu 1. Stav Z, jde ale o stavbu pro podnikatelskou činnost.

Zprovozněním stánku je třeba rozumět jeho užívání k zamýšlenému účelu; k tomuto užívání není zapotřebí kolaudace, neboť jde o jednoduchou stavbu podle Přílohy č. 2 odst. 1 písm. j) StavZ; viz § 230 odst. 2 StavZ.
Stánek uvedený v zadání není přístřeškem (= zastřešenou stavbou, která nemá plné obvodové stěny, popřípadě má obvodové stěny jen částečně uzavřené).

ad 7)
Podle § 10 odst. 2 ZEÚAK je datová schránka zpřístupněna prvním přihlášením, nejpozději však patnáctým dnem po dni doručení přístupových údajů (bez ohledu na skutečnost, zda se do datové schránky někdo přihlásil. Přístupové údaje byly panu P. doručeny dne (x+18), takže dne (x+62) již byla datová schránka zhruba již měsíc přístupná. Tvrzení pana P. je tedy nepravdivé.

ad 8)
Podle § 255 odst. 1 StavZ může vlastník stavby (jako „povinný“ ve smyslu § 250 odst. 2 StavZ) do 30 dnů od zahájení správního řízení o nařízení odstranění stavby podat žádost o dodatečné povolení stavby; v případě, že v této lhůtě nebude žádost podána, nelze stavbu dodatečně povolit (tamtéž). Oznámení o zahájení řízení o nařízení odstranění stavby bylo do datové schránky dodáno dne (x+ 62) a s ohledem na § 17 odst. 4 ZEÚAK bylo doručeno posledním dnem desetidenní lhůty počítané ode dne dodání. Pan P. se s oznámením seznámil až dne (x+115), což bylo každopádně po uplynutí třicetidenní lhůty pro podání žádosti o dodatečné povolení stavby. Pan P. o legalizaci stavby již úspěšně usilovat nemohl.
Chybou je odkazovat na ustanovení § 18a ZEÚAK, které se netýká dokumentů, jejichž původcem je správní orgán (orgán veřejné moci).

ad 9)
Podle § 81 odst. 1 SpŘ lze odvolání podat proti „rozhodnutí“ (tím se rozumí jednak rozhodnutí, jednak usnesení); oznámení o zahájení správního řízení o nařízení odstranění stavby (= řízení vedené z moci úřední) je úkonem správního orgánu podle § 46 odst. 1 SpŘ, který ani rozhodnutím, ani usnesením není. Podání pana P. nesměřovalo proti „rozhodnutí“, a proto nebylo odvoláním (a nemohlo samozřejmě být ani odvoláním opožděným); toto podání lze považovat za ohrazení se proti zahájení řízení a/nebo za námitku účastníka podanou v průběhu řízení; stavební úřad měl pokračovat v řízení a též s ohledem na základní zásady činnosti správních orgánů (viz § 4 SpŘ) měl na takové podání reagovat („vyřídit je“) samostatným přípisem (sdělením); postup spočívající v předání nadřízenému správnímu orgánu byl nesprávný.

ad 10)
Pan P. se dopustil přestupku podle § 301 odst. 1 písm. a) Stav Z.
Liberační důvod je uveden v 21 odst. 1 PřestZ, ve vztahu k podnikajícím fyzickým osobám se uplatní s ohledem na § 23 odst. + téhož. Skutečnost, že se pan P. choval v souladu s informací, kterou získal od společnosti L., s. r. o., vůbec nelze považovat za vynaložení úsilí k tomu, aby k přestupku nedošlo.

Pan P. je podnikající fyzickou osobou a předmětného protiprávního jednání se dopustil v souvislosti se svou podnikatelskou činností; chybou je uvažovat o zavinění.

ZEÚAK … zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů

StavZ … zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů

SpŘ … zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

PřestZ … zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů